

Formidling blant barn og unge

Av Egil Sjaastad

(Hentet fra heftet "Menneskefiskere: En ressurs for ledere i barne- og ungdomsarbeid")

Fortellinger fra Bibelen

Bibelfortellingene er i seg selv glimrende formidling. Uansett tema kan du finne en bibelfortelling å knytte an til. Å tale om synd og nåde (hovedtema i kristen forkynnelse) kan skje på en levende måte f.eks. ved å fortelle om David, Peter eller den samaritanske kvinnen. De var alle syndere og erfarte Guds nåde. Å tale om Jesus som stedfortreder (som ble utsatt for Guds dom i stedet for oss) kan skje ved illustrerende fortellinger som den om Barrabas som ble satt fri langfredag. Å tale om bønn kan skje ved at du forteller om Daniel eller Nehemja (f.eks. Dan 6).

En forkynner bør erobre stadig flere bibelfortellinger og tenke over hvordan disse direkte eller indirekte kan underbygge det du vil formidle.

Bibelfortellinger kan også gi mulighet for variasjon i formidlingsform. Et bilde på powerpoint fra inntrykksfull kirkekunst (f.eks. Josef i Egypt) kan hjelpe deg å holde oppmerksomheten mens du utdypet fortellingen. At to-tre barn f.eks. *framfører* en bit av fortellingen som rollespill under andakten, kan virke positivt.

Illustrasjoner

Illustrasjoner fra barna og de unges verden skaper en gjenkjennelse som normalt gjør at du lettere får dem med deg. En skildring av en (tenkt) jente som blir mobbet, kan gi deg mulighet til å understreke et budskap fra Salme 8,4-7. Å vise fram en gjenstand kan også danne utgangspunkt for å si noe viktig. Forsikre deg om at selve budskapet styrkes og ikke svekkes ved illustrasjonen. En episode fra ditt eget liv kan gi deg oppmerksomme ører. Men ikke overdriv eller la deg friste til usannhet.

Disposisjon

Fullt utskrevet manus *kan* fungere bra – hvis det ikke ødelegger for blikk-kontakten. Men mye viktigere er det å ha tenkt igjennom hva en vil si, og hvilken rekkefølge en vil si det. Prøv å bevare en "spenningsbue" i andakten. Disposisjonen bør ikke være for "overlesset". Det er bedre å banke en spiker helt inn enn å slå *ett* slag på mange spikere.

Andakten bør gjerne ha en stigning når det gjelder graden av viktighet. Men tenk igjennom tidsbruken. Innledningen og mindre viktige ting må ikke ta den tiden du trenger til det viktigste. Samspillet mellom disposisjon og tidsbruk kan best læres gjennom erfaring.

Språk

Refleksjoner om ord og språk er viktig allerede når du forbereder deg. Å være mye sammen med barn og unge gir deg her den beste hjelpen. Se for deg ansikter til barn/unge du kjenner i samme aldersgruppe som dem du skal formidle til.

I selve formidlingssituasjonen gir synet av tilhørerne og deres blikk hjelp til å justere språket. Ansiktsuttrykkene kan si deg at du bør forklare en sak en gang til og med andre ord. Dette betyr ikke at du skal unngå sentrale bibelske uttrykk som “omvendelse”, “rettferdiggjørelse” eller “forsoning”. Tvert imot. Barna og de unge har *rett til* å bli ført inn i den virkeligheten slike begreper står for. En vel forberedt forklaring på begrepet kan brukes i en oppsummering, f.eks. slik: “Dette kaller Bibelen å *bli rettferdiggjort*. Da er du frikjent av Gud – selv om du faktisk *var* skyldig.”

Språket bør ideelt sett være ungdommelig, men ikke flåsete. Bruk av gjennomtenkte spørsmål vil ofte fungere bra. Det gjelder også spørsmål du stiller uten å vente svar. Formidlingen *kan* ha dialog-preg uten at du gjennomfører en konkret dialog med tilhørerne.

Variasjon og repetisjon

“Så kjedelig!” Det kan bli responsen om du stadig terper på det samme eller gjør alt på samme måten. Vi bør i forberedelsen stadig lete etter nye vinklinger, bibelfortellinger, tema, illustrasjoner. Barn/unge som ofte er på kristne møter, må slippe å høre om Sakkeus og den bortkomne sauene hver gang.

Men de sentrale temaene *skal* forkynnes om igjen. Apostlene var aldri redd for å minne om ting de hadde sagt før (Rom 15,15; 2 Pet 1,12) – fordi de var så viktige! Og det merket leserne.

Også underveis i en og samme andakt kan det være på sin plass å gjenta seg selv. Repetisjon er læringens mor, heter det. Et bibelord tåler å bli sitert flere ganger. Tilhørerne kan også utfordres til å lese det høyt sammen eller lære det utenat og “teste” hverandre to og to. Og hvorfor ikke gjenta det dagen etter?

Regn med å bli avbrutt under en andakt, især blant mindre barn. Noen ganger bør du oppfordre til det. Ta også imot irrelevante spørsmål på en høflig måte, men la deg ikke føre på lange avveier.

Disiplin

Som formidler ønsker du lyttende ører og interesserte blikk. La dem derfor skjønne at det nå “er jeg som snakker”. Ha respekt for ditt eget budskap, og vent til det blir ro før du sier noe.

At du kjenner (noen av) barnas navn, refererer til den tøffe volleyballkampen, henspiller på noe som skjedde under måltidet o.l, gjør noe med *klimaet* mellom deg som formidler og dem som tilhørere. God "kjemi" fremmer god disiplin.